

Til

Styrelsen for Undervisning og Kvalitet
stuk.cgs@stukuvvm.dk og dp@stukuvvm.dk.

- vedr. høringsvar om vejledningen "Den professionelle bekymring"

Frie Skolers Lærereforening takker for, at foreningen har fået lov til at kommentere vejledningen.

Vores svar ligger som kommentarer og ændringsforslag i det vedlagte dokument.

Samlet set kører vores kommentarer i to spor:

a) Vi synes ikke, at vejledningen gør det tilstrækkelig klart, hvornår lærerne skal underrette. Igennem vejledningen formuleres forskellige underretningskriterier.

Serviceoven pålægger lærerne (og børnehaveklasselederne) på de frie skoler at underrette. Men så er det også vigtigt, at vejledningen gør det meget klart, hvornår man skal underrette, og hvornår man ikke skal. Den opgave løser vejledningen ikke.

b) Gennem hele vejledningen fokuseres der meget på de ansattes pligt til at underrette. De fleste steder, hvor lederen nævnes eksplicit, er det som en mulig modstand mod eller stopklods for en underretning. Det er u hensigtsmæssigt, at vejledningen cementerer en sådan arbejdsdeling. Det bør være et fælles ansvar at skabe en god underretningskultur på de frie skoler. Og lederne har en række selvstændige opgaver i forhold til at sikre, at skolen underretter, når elever mistrives. De ledelsesopgaver bør nævnes og fremhæves. I den forbindelse kunne vi foreslå, at vejledningen opfordrede til, at der på skolerne drøftes og aftales procedurer for underretninger, som naturligvis ikke må fratage hverken lærer eller leder for ansvar.

Venlig hilsen

Frie Skolers Lærerforening
Næstformand Monica Lendal Jørgensen
mlj@fsl.dk eller +45 27 58 13 84
Aarhus, 7. januar 2020

Den professionelle bekymring

– en vejledning til frie skoler om underretningspligten

Indhold

1. Forord.....	5
----------------	---

Kommentar [DWP1]: Indholdsfortegnelse opdateres

2.	Indledning.....	5
3.	Styrelsens tilsyn med underretninger	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
4.	Den skærpede underretningspligt.....	6
4.1.	Hvad betyder tavshedspligten?.....	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
	Fejl! Bogmærke er ikke defineret.
5.	Tegn på mistrivsel eller bekymringstegn.....	8
5.1.	Bekymrende fravær.....	8
5.2.	Omsorgsvigt.....	9
5.3.	Overgreb.....	10
5.4.	Ekstremisme og radikaliserings.....	11
5.5.	Æresrelaterede konflikter	12
6.	Det gør du, hvis du er bekymret for et barn	13
5.1.	Inddragelse af din leder.....	13
5.2.	Inddragelse af barnets eller den unges forældre	13
5.4.	Inddragelse af politiet	14
5.5.	Underretning med det samme	14
7.	SSD og SSP	15
7.1.	SSD – Socialforvaltning, Skole, Sundhedspleje og Dagtilbud	15
8.	Sådan underretter du kommunen.....	16
7.1.	Udformning af underretningen	16
7.2.	Hvilken kommune skal underretningen sendes til?	16
9.	Kommunens behandling af din underretning	17
9.1.	Registrering af underretningen	17
9.2.	Kommunen orienterer familien.....	17
9.3.	Du har krav på en tilbagemelding	17
9.4.	Hvilke foranstaltninger kan kommunen iværksætte?.....	18
10.	Underretning af Ankestyrelsen	18
11.	Kontaktinformationer.....	21
12.	Andet fagligt vejledningsmateriale	23
13.	Regler.....	24

1. Forord

Kommentar [DWP2]: Udfærdiges efterfølgende

2. Indledning

Denne vejledning er til dig, der arbejder på en fri skole. Som ansat på en fri skole har du en skærpet underretningspligt, uanset om du er leder, lærer, pædagog, pædagogmedhjælper eller ansat som pedel eller andet teknisk personale. Både frie grundskoler, efterskoler og frie fagskoler er frie skoler. Uanset hvilken betegnelse der anvendes for den skole, du arbejder på, gælder det, at du som ansat på en fri skole skal underrette kommunen, hvis du i forbindelse med dit arbejde bliver bekymret for et barn på din skole.

Kommentar [MLJ3]: Tilføj børnehaveklasseledere

Vejledningen her skal sikre, at du kan medvirke til en tidlig indsats for at imødekomme barnets eller den unges behov for hjælp. **Underretningspligten er personlig, og det er dit personlige ansvar at underrette**, når det er nødvendigt. Det er din opgave at være med til at sikre, at kommunen får besked, så kommunen kan iværksætte støtte og hjælp til børn og unge, der mistrives, og som har behov for særlig støtte. Det er som hovedregel god praksis at inddrage skolens ledelse i denne opgave, men du må ikke tilsidesætte din personlige underretningspligt.

Kommentar [MH4]: Vi mener, at det er uheldig at indføre begrebet om tidlig indsats. Indsatsen er noget, som sker efter at kommunen har vurderet underretningen, og det er altså ude af skolens og lærernes hænder. Så fokuser på underretningen i stedet

Ligesom ansatte på kommunale folkeskoler og børneinstitutioner skal du derfor sørge for at underrette kommunen, hvis du er bekymret for et barn eller en ung. Det er derimod ikke dig, der skal afgøre, hvad der skal ske derefter. Det er kommunen, der har ansvaret for at undersøge barnets eller den unges forhold og vurdere, om barnet eller familien har behov for særlig støtte, og i givet fald, hvilken særlig støtte barnet og familien skal have. Hvis du oplever, at kommunen ikke reagerer på din underretning eller ikke iværksætter (tilstrækkelig) støtte til barnet eller den unge, kan du underrette Ankestyrelsen, der kan tage sagen op af egen drift.

Kommentar [MLJ5]: Det bør måske formuleres tydeligere, hvad der menes. "Det fratager dig ikke for pligten til at indberette, at du har inddraget ledelsen."

Kommentar [MLJ6]: Hvad henviser dette til?

Du skal som ansat på en fri skole kende reglerne for underretning om børn og unge, og du skal vide noget om rammerne for samarbejdet med kommunen. Du vejledes i denne vejledning om, hvordan du henvender dig til kommunen, hvad kommunen foretager sig, og hvilke tilbagemeldinger du kan forvente fra kommunen. Vejledningen beskriver også muligheden for underretning til Ankestyrelsen.

Kommentar [MLJ7]: Denne vejledning beskriver

støtte

Kommentar [MLJ8]:

Der kan være mange forskellige årsager til, at du er blevet bekymret for et barn eller en ung. Det kan være, at du har set tegn på fysiske eller psykiske overgreb, at du har set tegn på radikaliserings, eller at du har set barnet eller familien ændre adfærd på en måde, der i øvrigt giver dig anledning til bekymring.

Vejledningen giver dig en række eksempler på situationer og tegn, der kan give anledning til at underrette. Du kan i denne vejledning også læse mere om lovgrundlaget, tavshedspligtens betydning, tegn på mistriksel, bekymrende fravær, omsorgssvigt, overgreb, ekstremisme, radikaliserings og æresrelaterede konflikter.

Denne vejledning kan ses som et supplement til kapitel 4 i Social- og Indenrigsministeriets vejledning nr. 9142 af 26. februar 2019 om indsatser og særlig støtte til børn og unge og deres familier

3. Den skærpede underretningspligt

Underretningspligten er beskrevet i serviceloven:

Servicelovens § 154 beskriver den generelle pligt for alle borgere til at underrette, hvis man får kendskab til, at et barn eller en ung under 18 år fra forældres eller andres side udsættes for vanrøgt eller nedværdigende behandling eller lever under forhold, der bringer barnets sundhed eller udvikling i fare.

Servicelovens § 153 beskriver underretningspligten for alle personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hvers. Det er det, der kaldes den skærpede underretningspligt. Det fremgår af bestemmelsen, at social- og indenrigsministeren kan fastsætte regler om underretningspligt for andre persongrupper end offentligt ansatte. Det er fastsat i bekendtgørelse nr. 1466 af 16. december 2010, at den skærpede underretningspligt også gælder for ansatte ved frie grundskoler og frie kostskoler.

Du kan læse ordlyden af de relevante bestemmelser i afsnittet om regelgrundlaget.

Som ansat på en fri skole har du pligt til at underrette kommunen, hvis du har grund til at antage eller har kendskab til, at et barn eller en ung har behov for særlig støtte eller har været udsat for vold eller andre overgreb. Et barn eller en ung har behov for særlig støtte, hvis behovet ikke kan opfyldes af de tilbud, som i almindelighed står åbne for børn eller unge og deres familier, f.eks. dagtilbud og klubtilbud. Formålet med særlig støtte er at sikre, at børnene opnår de samme muligheder for personlig udvikling, sundhed og et selv-

Kommentar [MLJ9]: Disse eksempler bør fremgå af figuren ovenover, hvis det skal være forståeligt, hvad "problemer der rækker ud over boglige og skolemæssige udfordringer" kan være.

Kommentar [MH10]: Grund til at antage? Kriteriet for underretning skærpes her. Tidligere skulle lærerne reagere på deres bekymring – nu bliver kriteriet, at man har grund til at antage, at børn har behov for særlig støtte eller har været udsat for vold eller andre overgreb. Det er et helt andet kriterium, og det smitter af på resten af afsnittet

stændigt voksenliv som deres jævnaldrende. Støtten kan fx have som formål at understøtte barnets eller den unges skolegang og mulighed for at gennemføre en uddannelse.

Med særlig støtte sigtes primært til støtte efter servicelovens kapitel 11 om særlig støtte til børn og unge. Det er således først, når barnet eller den unge antages at have et behov for særlig støtte efter servicelovens regler, at underretningspligten indtræder, dvs. i de tilfælde, hvor almensystemets redskaber ikke længere er tilstrækkelige. Hvis der er tale om vold og overgreb, skal der altid underrettes.

Nogle problemstillinger omhandler isoleret skolemæssige udfordringer, som kan løses inden for almensystemet. Det kan fx ske ved en pædagogisk og undervisningsmæssig indsats på skolen, der hjælper og støtter barnet eller den unge gennem en periode med mistroivsel. I sådanne tilfælde vil der som hovedregel ikke være behov for at underrette kommunen.

Som eksempel kan nævnes, at der ikke er underretningspligt:

- hvis barnets eller den unges forhold alene kan begrunde en specialpædagogisk indsats efter friskolelovens regler herom eller
- der er tale om forhold, der vedrører selve undervisningsmiljøet og derfor tilsiger en indsats efter reglerne i Bekendtgørelse nr. 225 af 6. april 2018 om behandling af klager til Dansk Center for Undervisningsmiljø om mobning og lignende.

Overgreb

Med 'overgreb' henvises til strafbare handlinger omfattet af straffeloven. Det kan altså både være fysisk og psykisk vold samt seksuelle overgreb. Det er tilstrækkeligt, at du har en begrundet mistanke, og det er ikke op til dig som fagperson at vurdere, om forholdet er strafbart, før du foretager en underretning.

Kommentar [MLJ11]: Her forventes det, at læreren kan vurdere, om et støttebehov ligger inden for servicelovens regler og ikke i almensystemet. Det er meget vanskeligt at forstå teksten her og i særdeleshed at foretage den vurdering. Eksempler er langt bedre, hvis der skal skabes klarhed om dette.

Bemærk, at den skærpede underretningspligt (og dermed denne vejledning) alene omhandler underretninger vedrørende personer under 18 år. Hvis du er bekymret for en ung, som er fyldt 18 år, kan du kontakte den kommune, hvor den unge bor eller sædvanligvis op-

holder sig, og forhøre dig om, hvilke muligheder der er for at hjælpe den pågældende.

4. Tegn på mistrivsel eller bekymringstegn

Du skal som professionel voksen på en fri skole altid reagere på tegn på mistrivsel eller bekymringstegn hos de børn og unge, du er i kontakt med. mistrivsel kan vise sig på mange forskellige måder. Derfor skal du også være opmærksom på mange forskellige tegn, der kan hænge sammen med mistrivsel. Det vil altid være en professionel vurdering. Nogle gange vil et enkelt eller få tegn være nok, andre gange skal der flere tegn til.

Nedenfor gennemgås en række tegn på mistrivsel eller bekymringstegn. Der er ikke tale om en udtømmende liste over forhold eller tegn på forhold, der kan give anledning til underretning af kommunen. Hvis der er grund til at være bekymret, er det således vigtigt, at du handler – også selv om der ikke foreligger de tegn, der gennemgås nedenfor.

En underretning er udtryk for omsorg, og det er vigtigt, at du ikke – fx på grund af et misforstået hensyn til forældrene - undlader at gå videre med din bekymring. Hvis du vurderer, at et barn eller en ung viser tegn på dårlig trivsel, mistrivsel, omsorgssvigt eller på anden vis er truet i sin udvikling i en sådan grad, at det ikke kan klares med den hjælp, som dit arbejdssted normalt kan trække på, skal du underrette kommunen. Uanset hvordan du måtte betragte forældrenes forhold.

4.1. Bekymrende fravær

De frie skoler er ikke ligesom folkeskolen forpligtede til at indrapportere fraværsoplysninger. De frie skoler skal dog sikre sig, at deres elever opfylder undervisningspligten, og derfor skal de også tage hånd om bekymrende fravær. Bekymrende elevfravær kan både være aftalt fravær og fravær, som forældrene ikke har kendskab til. Begge typer af fravær kan give anledning til bekymring hos dig som lærer, og der kan i nogle tilfælde være grund til at underrette kommunen. At fraværet er aftalt betyder ikke nødvendigvis, at fraværet ikke er bekymrende, idet fraværet f.eks. kan være forældrenes måde at dæk-

Kommentar [MLJ12]: Jeg savner en boks eller et andet meget synligt sted, hvor der står: DU SKAL ALTID INDBERETTE, NÅR
Og her bør fx selvmordsforsøg og selvskade stå sammen med vold og overgreb.

Kommentar [MLJ13]: Det er her, vurderingen bliver svær – hvad hvis skolens ledelse siger, at det her kan vi godt selv klare med en særlig indsats, men læreren er af en anden opfattelse – det kan presse en lærers vurdering voldsomt. Hvad der er ”normalt” bør som minimum eksemplificeres.

ke over familiens udfordringer. Ikke aftalt fravær dækker over, at eleven er udeblevet fra skolen, uden at forældrene har givet skolen besked om det, eller uden at skolelederen har givet tilladelse til fraværet. I så fald skal skolen kontakte forældrene og finde ud af, hvorfor eleven ikke er mødt op til undervisningen. Bekymrende fravær kan også skyldes sygdom eller andre årsager og kan i sig selv være grund til at underrette kommunen. Langvarigt eller hyppigt fravær kan således være et tegn på, at barnet eller den unge står over for mere komplekse sociale udfordringer, f.eks. kan familien være præget af psykisk sygdom, misbrug eller andre problemer, som kan forårsage, at barnets eller den unges sundhed og udvikling bringes i fare, og som betyder, at barnet eller den unge har brug for støtte efter service-lovens regler.

Kommentar [MLJ14]: Hvorfor nævnes begrebet "skolevægning" ikke?

4.2. Omsorgssvigt

Omsorgssvigt kan både være fysisk og psykisk. Når et barns basale behov for kærlighed, tryghed, beskyttelse og stimulation ikke opfyldes, er der tale om omsorgssvigt, der ofte får alvorlige konsekvenser for barnets udvikling.

Der findes ingen endelig tjekliste for, hvornår et barn udviser tegn på psykisk eller fysisk omsorgssvigt. Ifølge Børns Vilkår¹ kan du dog bruge en række tegn som pejlemærker. Nedenfor er beskrevet de tegn, du eksempelvis som lærer kan lægge mærke til, når du skal vurdere, om et barn er udsat for omsorgssvigt eller overgreb.

Psykiske tegn

- Barnet har pludselig ændret adfærd
- Barnet virker bange for at blive slået, er angst eller nervøs
- Barnet har en aggressiv eller voldelig adfærd
- Barnet virker undvigende eller afvisende i sin opførsel
- Barnet virker ukoncentreret, rastløst eller hyperaktivt
- Barnet udviser ligegyldighed
- Barnet ser ud til at have en overdreven seksuel adfærd
- Barnet er ekstremt påvirkeligt af uro i omgivelserne

Fysiske tegn

- Barnet har blå mærker, sår eller skrammer
- Barnet klager over hovedpine eller ondt i maven

¹ <https://bornsvilkar.dk/det-goer-vi/svigt/saadan-spotter-du-omsorgssvigt/>

- Barnet virker usoigneret, uoplejet eller har en uhensigtsmæssig påklædning
- Barnet spiser alt for lidt eller virker meget sulten og spiser alt for meget

4.3. Overgreb

Fysisk og psykisk vold og seksuelle overgreb har vidtrækkende konsekvenser for børn og unge, og som lærer og voksen skal du være meget opmærksom på, at gøre hvad du kan for at opspore og stoppe overgrebene, da børnene er afhængige af, at de voksne tager ansvar og handler.

Ifølge Socialstyrelsen findes der ikke entydige tegn og reaktioner på, at et barn eller en ung har været udsat for seksuelle og voldelige overgreb. Barnet kan i sin adfærd vise tegn på mistriivsel, og det er derfor et vigtigt element i opsporingen af seksuelle og voldelige overgreb mod børn, at fagfolk, herunder også lærere, er i stand til at se, tolke og handle på børn og unges tegn og reaktioner på mistriivsel.

Socialstyrelsen har beskrevet en række mulige tegn og reaktioner, symptomer og indikatorer på seksuelle overgreb. Tegn og reaktioner er opdelt i tre kategorier:

- Sociale og adfærdsmæssige tegn og reaktioner, herunder eksempelvis seksualiseret adfærd, leg med dukker, hvor seksuelle overgreb illustreres, tab af kompetencer, spiseforstyrrelser, udviser voksen seksuel adfærd, påfører sig selvforskyldt skade og/eller frygt for og modvilje mod bestemte personer eller steder
- Fysiske tegn og reaktioner, herunder eksempelvis skader på kroppen, have svært ved at sidde eller gå, blod i underbukserne, ufrivillig vandladning, klager over smerter i underlivet, vanskeligheder ved kropslig kontakt og berøring og/eller mangelfuld eller overdreven personlig hygiejne
- Psykiske tegn og reaktioner, herunder eksempelvis tristhed, isolation, angst, uforklarlig gråd, apati, skamfølelse, depression, forvirret omkring kønsidentitet, mistillid til andre og/eller mistillid til voksne

Ofte vil børn og unge udvise diffuse tegn, som ikke entydigt kan henføres til et seksuelt eller voldeligt overgreb, men det er afgørende at reagere ved enhver begrundet mistanke om overgreb.

Du kan læse mere om emnet på Socialstyrelsens hjemmeside under emnet "Børn" og "overgreb" eller hos videnscenteret SISO, der tilbyder rådgivning og konsulentbistand i overgrebssager.

4.4. Ekstremisme og radikaliserings

Ekstremisme og radikaliserings er karakteriseret ved brug eller legitimering af ulovlige handlinger. Derudover er ekstremisme ofte kendetegnet ved manglende respekt for andre menneskers frihed og rettigheder og for institutioner og beslutningsprocesser i det repræsentative demokrati. Ekstremisme indebærer desuden ofte forenkede verdensopfattelser og fjendebilleder, hvor bestemte grupper eller samfundsforhold ses som truende. Endelig vil ekstremisme ofte være karakteriseret ved lukkethed og fokus på et opfattet modsætningsforhold mellem 'os' og 'dem'.

Radikaliserings betegner en kortere eller længerevarende proces, hvor en person tilslutter sig ekstremistiske synspunkter eller legitimerer sine handlinger efter ekstremistisk ideologi. Radikaliserings er således en samlebetegnelse for en række forskellige dynamikker og processer, der kan indgå i et individs eller en gruppes vej til ekstremisme.

Hvis et barn udviser tegn på radikaliserings eller ekstremisme, er der grund til at være bekymret for barnet, og du skal foretage en underretning. Som fagperson er der forskellige tegn, du kan være opmærksom på, hvis du er bekymret for, om et barn er tiltrukket af ekstremisme.

Opmærksomhedspunkter:

- Viser stor optagethed af en bestemt sag eller person
- Udtrykker foragt for og intolerance over for andres holdninger
- Har en prædikende og moraliserende adfærd
- Udviser tilknytning til ekstreme budskaber gennem sin påklædning, sit udseende eller brug af totalitære symboler
- Opsøger hjemmesider, litteratur eller film med ekstremistiske eller voldslegitimerende budskaber
- Truer, chikanerer eller udøver socialt pres over for andre
- Er involveret i begivenheder med hadefulde eller voldslegitimerende budskaber eller udbreder voldslegitimerende budskaber, fx via sociale medier
- Udviser voldsparathed
- Viser interesse for at rejse til udlandet og deltage i konflikter eller træningsaktiviteter, hvor ekstreme grupper er involveret

Samtidig med, at du underretter, kan du henvende dig til politiet eller hotlinen mod radikaliserings på tlf. 41 74 90 90. Du kan læse mere om hotlinen på hjemmesiden www.antiradikaliserings.dk.

Du kan få mere viden om ekstremisme ved Nationalt Center for Forebyggelse af Ekstremisme. Centeret tilbyder bl.a. rådgivning, opmærksomhedsoplæg og opkvalificerende kurser om forebyggelse af ekstremisme. Læs mere på herom centerets hjemmeside www.stopekstremisme.dk.

4.5. Æresrelaterede konflikter

Ofrene for æresrelaterede konflikter er ofte unge piger og kvinder, idet det æreskodeks, der udløser konflikterne, primært handler om kontrol med kvindens seksualitet og ærbarhed. Unge mænd kan imidlertid også være ofre. Det kan f.eks. være i tilfælde, hvor den unge mand har en kæreste imod familiens ønske, ved valg af ægtefælle, ved homoseksualitet eller i tilfælde, hvor en ung mand ikke kan eller vil leve op til familiens krav om at kontrollere et andet familiemedlem eller har en ifølge familien uhensigtsmæssig eller kriminel adfærd. Æresrelaterede konflikter kan fx omhandle tvangsægteskab, social kontrol eller genopdragelsesrejser.

Som fagperson er der forskellige tidlige tegn, du kan være opmærksom på, hvis du er bekymret for, at en elev er offer for en æresrelateret konflikt.

Du kan blandt andet kigge efter, om den unge:

- er underlagt overvågning og kontrol af computer, telefon, påklædning, sit sociale liv, fritidsaktiviteter, færden og valg af venner
- følges til og fra skole af familiemedlemmer
- virker ensom, deprimeret, angst eller indelukket, er træt, uoplagt, umotiveret og har koncentrationsproblemer eller har relationsproblemer
- lider af psykosomatiske symptomer som ondt i hovedet og maven
- har forsøgt at begå selvmord eller udviser anden selvskadende adfærd
- ændrer sin påklædning
- lyver, virker mistroisk eller aggressiv og udfarende
- er rastløs eller virker ligeglad
- virker bekymret eller er "alt for" velfungerende
- begynder at stjæle eller at udvise anden afvigende adfærd,
- begynder at dyrke overdreven sport

Ovenstående signaler kan også være tegn på andre former for omsorgssvigt, som ikke er relateret til æresrelaterede konflikter.

Du kan se mere om æresrelaterede konflikter her:

<https://uim.dk/arbejdsomrader/aeresrelaterede-konflikter-og-negativ-social-kontrol>

5. Det gør du, hvis du er bekymret for et barn

Hvis du som ansat på en fri skole finder grundlag for at foretage en underretning, er det din personlige pligt at underrette. Det er hensynet til barnet, der tæller.

Underretningspligten omhandler ikke alene forhold, der har fundet sted i hjemmet, eller som er foranlediget af barnets forældre. Underretningspligten omfatter også forhold, der har fundet sted i fritiden eller på barnets skole eller andre steder. Der kan fx være tale om, at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for vold eller andre overgreb i skoletiden, og at forholdet er begået af en ansat på skolen. Uanset hvad, din bekymring vedrører, er det vigtigt, at du også lytter til barnet, og at du har en åben og inddragende dialog med barnet.

5.1. Inddragelse af din leder

Som ansat på en fri skole bør du som udgangspunkt drøfte din bekymring med din leder. Du er dog ikke forpligtet til at følge din leders indstilling i sagen.

Hvis din leder er enig med dig i din vurdering, kan din leder underskrive og sende underretningen på grundlag af din bekymring, men det er dit ansvar, at underretningen bliver udformet og sendt, hvis du er bekymret for barnet.

Vurderer din leder, at der ikke er grundlag for at underrette kommunen, skal du huske, at underretningspligten er personlig, og du bør overveje, om du er enig i din leders vurdering. Hvis du stadig vurderer, at der er grund til bekymring, er du fortsat forpligtet til at underrette kommunen. Din forpligtelse opfyldes således ikke af, at du orienterer din leder om din bekymring, hvis der er behov for en underretning til kommunen. Hvis din leder ikke reagerer, skal du som fagperson gøre det og selv underrette kommunen.

5.2. Inddragelse af barnets eller den unges forældre

Hvis du er bekymret for en elev, er det som udgangspunkt en god idé at inddrage elevens forældre i at løse problemet. Det kan du f.eks. gøre ved at indkalde elevens forældre til et møde om sagen. På mødet skal der lægges en klar plan for, hvordan du og forældrene sammen kan forbedre barnets trivsel. Hvis din bekymring er særlig alvorlig, bør din leder deltage i mødet med forældrene. Det er en

Kommentar [MH15]: Finder grundlag for at foretage en underretning? Skal lærerne undersøge, om der er grundlag for deres bekymring? Vi havde ikke nævnt det, hvis kriterierne havde været klare i resten af teksten, men det er de ikke.

Kommentar [MH16]: Pjecen her henvender sig til ledere, lærere mv. Men i selve teksten fokuseres der næsten udelukkende på lærernes/de ansattes ansvar. De gange, lederen er nævnt, er det som en potentiel forhindring eller stopklods. Det er rigtig fint, at det understreges, at underretningspligten er personlig. Men det bør understreges, at det også gælder for lederen. Og lederens særlige rolle i at sikre en god underretningskultur og -praksis bør understreges gennem hele teksten – ikke bare til slut i en bibemærkning.

Kommentar [MH17]: deler din bekymring

Kommentar [MH18]: Hvis lederen ikke deler din bekymring, skal du huske ...

Kommentar [MH19]: Begrebet ”... grund til bekymring ...” antyder, at det er lærernes opgave at teste, om bekymringen er grundløs eller ej. Det strider mod andre dele af teksten og skaber usikkerhed

god ide at give forældrene mulighed for at læse og kommentere din underretning, men det er i sidste ende op til dig og ikke forældrene at vurdere, om der skal ske en underretning eller ej.

Såfremt underretningen drejer sig om en mistanke om overgreb begået af en eller begge forældre, eller såfremt underretningen omhandler bekymring for æresrelaterede konflikter, skal forældrene ikke orienteres om underretningen.

Inddrag ikke barnets forældre, hvis underretningen drejer sig om en mistanke om overgreb begået af en eller begge forældre, eller såfremt underretningen omhandler bekymring for æresrelaterede konflikter.

5.3. Inddragelse af politiet

Er der en begrundet mistanke om, at en elev bliver seksuelt misbrugt eller udsat for fysiske eller psykiske overgreb, bør du også anmelde forholdet til politiet. Det samme gælder, hvis du er bekymret for, at en elev er på vej til at blive radikaliseret eller er tiltrukket af ekstremisme eller involveret i kriminalitet.

5.4. Underretning med det samme

Der kan forekomme tilfælde, hvor ens bekymring angår så alvorlige forhold, at det er nødvendigt at inddrage de sociale myndigheder hurtigt. Det gælder fx, hvis du har grund til at antage eller kendskab til, at et barn eller en ung har været udsat for psykisk eller fysisk vold, seksuelle overgreb eller anden alvorlig omsorgssvigt. I sådanne tilfælde skal du straks underrette kommunen, så barnet eller den unge hurtigt kan få den rette hjælp.

5.5. Hvad betyder tavshedspligten?

For dig som lærer på en fri skole gælder de samme regler om tavshedspligt, som gælder for offentligt ansatte. Samtidig fremgår det af vejledningen til serviceloven, at underretningspligten altid går forud for tavshedspligten.

Du skal derfor altid underrette, hvis du er bekymret for, at et barn ikke trives og kan have behov for særlig støtte. Du tilsidesætter dermed ikke din tavshedspligt ved at underrette kommunen om et barns private forhold.

Underretningspligten går altid forud for tavshedspligten.

Kommentar [MH20]: Så vidt vi har forstået, må lærerne ikke orientere forældrene i den slags sager. Så skal bør erstattet af må

Kommentar [MH21]: Afsnittet skaber mere forvirring end klarhed. Andetsteds står der, at læreren skal underrette, men at det er op til kommunen at finde ud af, hvordan problemerne løses, hvilken støtte der skal gives osv. Her står der, at det er lærerne og skole i samarbejde med forældrene. I afsnittet virker det også som om, at mødet med forældrene kan afgøre, om der underrettes. Det virker, som om handleplanen på skolen kan overflødiggøre underretningen. Det mener vi ikke, at loven lægger op til. Vi mener, at det er kommunen, som har kompetencerne til at lægge handleplaner og støtte osv. Og vi mener, at skolen skal underrette, når der er bekymring. Hvis afsnittet forudsætter, at skolen har underrettet inden mødet (og altså reageret på bekymringen), bør det ekspliciteres. Det virker underligt, at lederen kun skal inddrages, når ”din bekymring er særlig alvorlig”. I øvrigt: Hvad betyder det, at bekymringen er alvorlig? Igen gradbøjes bekymringer. Handler det om, at bekymringen er rettet mod et forhold, som er alvorligt?

Kommentar [MLJ22]: Eller andre familiemedlemmer/nærtstående/venner

Kommentar [MH23]: Bemærk, at her nævnes begrundet mistanke om seksuelt misbrug men bekymring for radikalisering. Hvorfor er der to forskellige kriterier? Vi synes, at det giver usikkerhed om, hvornår lærerne skal reagerer. på hvad og hvordan

Du må også gerne drøfte fortrolige oplysninger om barnet eller den unge med dine kolleger og din leder, såfremt drøftelsen tjener et sagligt formål.

Er der tale om en person under 18 år, har du som udgangspunkt ikke tavshedspligt i forhold til forældrene. Tavshedspligt over for forældrene kan imidlertid være nødvendig, hvis det er afgørende af hensyn til barnets forhold. Dette kan f.eks. være tilfældet, hvis videregivelse af fortrolige oplysninger til forældrene kan give anledning til alvorlige konflikter mellem barnet og forældrene.

Endelig skal du være opmærksom på, at du i en række tilfælde ikke skal drøfte en eventuel underretning af kommunen med forældrene. Det gælder i tilfælde, hvor en mistanke om overgreb retter sig mod barnets eller den unges forældre, eller hvor der er mistanke om en æresrelateret konflikt, fx tvangsægteskab, genopdragelsesrejser eller social kontrol.

Din underretningspligt kan ikke komme i strid med GDPR, idet der efter GDPR kan videregives personoplysninger om børn og unge, herunder følsomme personoplysninger, hvis der er hjemmel i national ret. Servicelovens § 153 og § 154 om underretningspligt er en sådan hjemmel.

6. SSD

Socialforvaltning, Skole, Sundhedspleje og Dagtilbud

Er du bekymret for en elevs trivsel, udvikling eller sundhed, og har du brug for at afklare problemets omfang, inden du evt. underretter kommunen, kan du drøfte fortrolige oplysninger om eleven med relevante fagpersoner inden for rammerne af SSD-samarbejdet (socialforvaltning, skole, sundhedspleje og dagtilbud). Du bør dog kraftigt overveje, om en eventuel underretning kan afvente drøftelsen med de relevante fagpersoner, eller om der er behov for straks at underrette. Du skal også være opmærksom på, at din pligt til at underrette ikke opfyldes alene ved at drøfte forholdet med de nævnte fagpersoner. Underretningspligten er personlig, og det er dig som fagperson, der skal underrette, når det er nødvendigt.

Du kan læse mere om SSD-samarbejdet i pjecen 'Dialog om tidlig indsats – udveksling af oplysninger i det tværfaglige samarbejde og fagpersoners underretningspligt'. Pjecen kan hentes på Socialstyrel-

Kommentar [MH24]: Afsnittet skaber mere forvirring end klarhed. Hvis målet er, at man skal reagere på sin bekymring, skal man jo netop ikke søge afklaring af problemets omfang osv. Det her tjener kun til at nedbringe antallet af underretninger og minimere problemerne. Vi er fint, at lærerne kan drøfte eleverne og deres bekymring med forskellige fagpersoner, men det bør fremgå og understreges, at det ikke fritager lærerne fra forpligtelsen til at reagere på bekymring

sens hjemmeside www.socialstyrelsen.dk.

7. Sådan underretter du kommunen

7.1. Udformning af underretningen

Du skal som udgangspunkt underrette kommunen, men du har også mulighed for at underrette Ankestyrelsen, se nærmere herom under punkt 9. Der er ingen krav til, hvordan underretningen skal være udformet. Du kan således underrette både mundtligt og skriftligt. Du kan også vælge at underrette kommunen og Ankestyrelsen anonymt, dvs. uden at oplyse dit navn m.v.

Når du skal underrette, er det en god ide at undersøge, om kommunen f.eks. har udarbejdet særlige retningslinjer eller skemaer til brug for underretning. Det er endvidere vigtigt, at underretningen er så præcis som muligt i beskrivelsen af elevens situation. En underretning bør som minimum indeholde:

- Kontaktoplysninger om barnet/den unge og eventuelt om elevens forældre
- Årsagen til, at du underretter kommunen

Du skal ikke vurdere, hvilke tiltag der er brug for at iværksætte. Når du har underrettet kommunen, er det kommunens opgave at vurdere sagen og finde en løsning, hvis der viser sig at være behov for det.

7.2. Hvilken kommune skal underretningen sendes til?

Der kan i nogle tilfælde opstå tvivl om, hvilken kommune der skal underrettes, når du er bekymret for et barn, hvis barnet fx opholder sig på skift i to forskellige kommuner, fordi forældrene er skilt.

Udgangspunktet er, at det er barnets opholdskommune, der har pligt til at yde hjælp til et barn eller en ung under 18 år. Underretningen skal derfor sendes til barnets eller den unges opholdskommune. Et barn eller en ung har som udgangspunkt samme opholdskommune som barnets/den unges forældre. Forældrenes opholdskommune er som udgangspunkt den kommune, hvor forældrene bor eller sædvanligvis opholder sig.

Bor forældrene hver for sig, har barnet/den unge samme opholdskommune som den af forældrene, som barnet/den unge bor mest hos.

Kommentar [MH25]: Hvilken kommune?

Senere i afsnittet skriver I, at man skal underrette den kommune, hvor barnet bor hovedparten af sin tid. Hidtil har vi fra flere forskellige eksperter fået at vide, at man skal underrette den kommune, som skolen ligger i.

Det er vigtigt, at det bliver klarlagt. Og det er vigtigt, at det bliver enkelt og klart

Kommentar [MH26]: Det her afsnit

er tydeligt og klart. Men det strider mod meget at det, I skriver i andre afsnit. Men vi tolker også loven på den måde, som I giver udtryk for her.

Dette gælder uanset hvem af forældrene, der har forældremyndigheden over barnet/den unge. Bor barnet/den unge lige meget hos begge forældre, er bopælsregistreringen i CPR afgørende for, hvilken kommune der er barnets/den unges opholdskommune.

Hvis du er i tvivl, er det altid bedre at underrette den "forkerte" kommune eller underrette begge kommuner end ikke at underrette.

8. Kommunens behandling af din underretning

8.1. Registrering af underretningen

Kommunerne har pligt til at foretage en central registrering af alle underretninger. Når kommunen modtager din underretning, skal den enhed i forvaltningen, der er ansvarlig for at behandle underretninger, vurdere om barnets/den unges sundhed eller udvikling er i fare, og der derfor er akut behov for at iværksætte en foranstaltning. Vurderingen skal foretages inden for 24 timer.

Hvis kommunen vurderer, at barnet/den unge kan have behov for særlig støtte, skal kommunen undersøge barnets/den unges forhold via en børnefaglig undersøgelse. Undersøgelsen skal gennemføres så skånsomt som muligt for barnet og må ikke være mere omfattende, end formålet tilsiger.

8.2. Kommunen orienterer familien

Kommunen skal som udgangspunkt orientere forældrene om underretningen, og hvem den kommer fra. Hvis der er tale om overgreb, og mistanken er rettet mod forældrene, vurderer kommunen i samarbejde med politiet, hvornår forældrene inddrages i sagen.

8.3. Du har krav på en tilbagemelding

Kommunen skal senest 6 hverdage efter modtagelsen af en underretning bekræfte modtagelsen af underretningen over for dig. Dette gælder dog ikke, hvis der er tale om en anonym underretning.

Kommentar [MLJ27]: Hvis der ikke er tale om en anonym indberetning?

Kommentar [MH28]: Bemærk. I underprioriterer de anonyme henvendelser. De er ikke medtænkt i formidlingen (selv om I nævner dem).

I øvrigt: Vi synes, at I bør henvise til borger.dk, som har en rigtig god side til underretning:

<https://www.borger.dk/vaelg-kommune?selfserviceId=85590ef1-90e0-412e-ae58-8d8393fb53bd&actionPageId=065ca8f9-a1f5-4946-ada7-12e163f568df>

Hvis man skal kontakte kommunen først, kommer der næppe til at ske noget som helst.

Kommunen skal desuden som udgangspunkt orientere dig som fagperson om, hvorvidt kommunen har iværksat en undersøgelse eller foranstaltninger vedrørende det barn eller den unge, som underretningen vedrører. Du har som udgangspunkt krav på at modtage en orientering inden for rimelig tid.

I nogle særlige tilfælde har du dog ikke krav på en orientering. Dette kan f.eks. gøre sig gældende, hvis familiens tillidsforhold til de offentlige myndigheder er af en sådan karakter, at udvekslingen af oplysninger vil skabe unødige barrierer for det videre samarbejde mellem parterne. Det kan endvidere være i tilfælde, hvor der eksisterer en konflikt mellem dig som fagperson og familien m.v.

Kommunen kan vælge også at orientere dig om, hvilken type foranstaltning kommunen har iværksat, og om den planlagte varighed heraf. Det gælder dog kun, hvis oplysningen herom vil kunne have væsentlig betydning for den støtte, som du under udøvelse af dit arbejde kan yde barnet/den unge.

Kravene om tilbagemelding fremgår af servicelovens § 155 b.

8.4. Hvilke foranstaltninger kan kommunen iværksætte?

Det er kommunens ansvar at vurdere, om underretningen giver anledning til at iværksætte en børnefaglig undersøgelse. Kommunen kan vurdere, at der ikke er behov for at iværksætte en undersøgelse, f.eks. hvis underretningen viser sig at være åbenbart grundløs eller skyldes en misforståelse. Kommunen beslutter på baggrund af den børnefaglige undersøgelse hvilke foranstaltninger, der skal iværksættes med henblik på at give barnet/den unge den nødvendige hjælp og støtte.

Kommunen kan iværksætte en lang række forskellige tiltag, herunder f.eks. psykologisk behandling, en fast kontaktperson for barnet/den unge, støtte i hjemmet, efterskoleophold, tilknytning af aflastningsfamilie eller anbringelse af barnet/den unge uden for hjemmet.

9. Underretning af Ankestyrelsen

Hvis du oplever, at kommunen ikke handler tilstrækkeligt hurtigt eller relevant på din underretning, kan du underrette direkte til Ankestyrelsen. Det fremgår af servicelovens § 65, stk. 5.

Ankestyrelsen har mulighed for, at

- pålægge kommunen at foretage de nødvendige sagsbehandlingsskridt eller træffe de fornødne afgørelser
- træffe foreløbig afgørelse om frivillige støtteforanstaltninger

- træffe afgørelse om tvangsmæssige støtteforanstaltninger

Hvis du er i tvivl om, hvorvidt du skal underrette Ankestyrelsen, kan du kontakte Ankestyrelsen og drøfte sagen med dem. Ankestyrelsens kontaktoplysninger fremgår nedenfor under afsnit

10. Børne- og Undervisningsministeriets tilsyn med underretninger

Børne- og Undervisningsministeriet (i praksis Styrelsen for Undervisning og Kvalitet) fører tilsyn med de frie skoler. Styrelsen fører i den forbindelse også tilsyn med skolernes håndtering af underretninger. Skoleledelsen har en forpligtelse til at sikre, at alle medarbejdere på skolen kender deres skærpede underretningspligt, og skoleledelsen må ikke hverken direkte eller indirekte modarbejde overholdelsen af den skærpede underretningspligt.

Styrelsen ser i sit tilsyn bl.a. på omfanget af underretninger. Der findes ikke et rigtigt tal for omfanget af underretninger, men hvis der kommer meget få underretninger fra en skole, hvor man på baggrund af bl.a. elevernes socioøkonomiske baggrund kunne forvente et højere antal underretninger, kan det fx være tegn på, at skolen lukker sig om sig selv, og at skolens ledelse, lærere og forældre "løser" problemerne selv. Dermed kan der være en stor risiko for, at udsatte børn ikke får den hjælp, de skal have.

Styrelsen ser i sit tilsyn også på, hvordan man på skolen håndterer underretninger og hvilke rammer, der er sat op for at sikre, at medarbejderne opfylder deres underretningspligt, herunder hvordan ledelsen sikrer sig, at alle medarbejdere kender deres skærpede underretningspligt. Det kan fx handle om, hvorvidt man på skolen løbende drøfter underretningspligten, om man på skolen har faste procedurer for, hvordan man håndterer tegn på mistriksel hos børn, hvem der inddrages og hvornår i en underretningsproces mv.

Styrelsen kan desuden i sit tilsyn tage kontakt til skolekommunen for at få oplysning om, hvorvidt kommunen modtager underretninger fra skolens ansatte, og hvordan kommunen oplever samarbejdet med skolen om underretninger, elever der mistrives mv. Styrelsens vurdering af ovennævnte forhold indgår i de afgørelser, som styrelsen træffer i et tilsyn med en skole, og kan fx indebære påbud om, at skolen skal sikre, at de ansatte kender og overholder den skærpede underretningspligt. Forhold vedrøren-

de underretninger kan også indgå i en samlet vurdering af, om en skole i hele sit virke lever op til frihed og folkestyrekravet, og kan dermed få betydning for eventuelle tilbagebetalingskrav eller bortfald af tilskud for skoler, der får statstilskud. Spørgsmålet kan også indgå i tilsyn med skoler, der ikke får statstilskud, men kan miste deres ret til at drive skole efter friskoleloven. Hvis en skoles ledelse og ansatte ikke overholder deres skærpede underretningspligt kan det således få store konsekvenser for skolen.

BOKS: Styrelsen anbefaler, at man på skolen udarbejder skriftlige procedurer for, hvordan man håndterer underretninger på skolen, og at man løbende sikrer, at medarbejderne kender deres skærpede underretningspligt.

BOKS: Kommuner kan rette henvendelse til styrelsen, hvis kommunen fx undrer sig over, at der kommer få underretninger fra en skole, eller samarbejdet med skolen om underretninger er vanskeligt. Henvendelse kan ske til tlf: 33925333

Ansatte på skoler kan på samme måde rette henvendelse til styrelsen, hvis de fx oplever, at ledelsen på skolen modarbejder de ansattes pligt til at underrette. Henvendelse kan ske til tlf: 33925333, eller hvis man ønsker at være anonym til styrelsens whistleblowerordning tlf: 24761277.

Kommentar [MLJ29]: Henvender materialet sig pludselig til kommuner?

11. Regelgrundlaget

Kommentar [DWP30]: Links opdateres hele vejen ned

Den skærpede underretningspligt

Den skærpede underretningspligt følger af servicelovens § 153 og omfatter ifølge bestemmelsens stk. 1 personer, der udøver *offentlig tjeneste* eller *offentligt hverv*. Serviceloven kan findes på følgende link: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=202239>

Serviceovens § 153 lyder:

§ 153. Personer, der udøver offentlig tjeneste eller offentligt hverv, skal underrette kommunalbestyrelsen, hvis de under udøvelsen af tjenesten eller hvervet får kendskab til eller grund til at antage,

- 1) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte,
- 2) at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte på grund af de vordende forældres forhold,
- 3) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte på grund af barnets eller den unges ulovlige skolefravær eller undladelse af at opfylde undervisningspligten, eller
- 4) at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for overgreb.

Stk. 2. Børne- og socialministeren kan fastsætte regler om underretningspligt for andre grupper af personer, der under udøvelsen af deres erhverv får kendskab til forhold eller grund til at antage, at der foreligger forhold, som bevirker, at der kan være anledning til foranstaltninger efter denne lov. Børne- og socialministeren kan endvidere fastsætte regler om, at andre grupper af personer har underretningspligt efter stk. 1, nr. 2, i forbindelse med aktiviteter uafhængigt af deres erhverv.

Som det fremgår af § 153, stk. 2 kan børne- og socialministeren (nu social- og indenrigsministeren) endvidere fastsætte regler om underretningspligt for andre grupper af personer. Der er fastsat regler herom i bekendtgørelse nr. 1466 af 16. december 2010 om underretningspligt over for kommunen efter lov om social service:

§ 1. Følgende personer har underretningspligt over for kommunen efter stk. 2:

- 1) læger, der ikke er omfattet af personkredsen i servicelovens § 153, stk. 1,
- 2) ansatte ved frie grundskoler og frie kostskoler,**
- 3) personer, der er beskæftiget i dag, fritids- og klubtilbud drevet som selvejende daginstitutioner eller privatinstitutioner efter dagtilbudslovens § 19, stk. 3 og 4, selvejende eller privat fritidshjem og klubtilbud ef-

ter dagtilbudslovens § 52, stk. 3 og 4 og § 66, stk. 3 og 4, privat dagpleje efter dagtilbudslovens § 21, stk. 3, private pasningsordninger efter dagtilbudslovens § 78, privat pasning med økonomisk tilskud efter dagtilbudslovens § 80 samt puljeordninger efter dagtilbudslovens §§ 101 og 102,

4) personer, der er beskæftiget ved opholdssteder, familiepleje, krisecentre, behandlingstilbud eller andre private tilbud, der for det offentlige udfører opgaver rettet mod personer med sociale eller andre særlige problemer.

Stk. 2. Underretningspligten foreligger, når personerne under udøvelsen af deres erhverv får kendskab til eller grund til at antage,

- 1) at et barn eller en ung under 18 år kan have behov for særlig støtte efter servicelovens kapitel 11,
- 2) at et barn umiddelbart efter fødslen kan få behov for særlig støtte efter servicelovens kapitel 11 på grund af de vordende forældres forhold, eller
- 3) at et barn eller en ung under 18 år har været udsat for vold eller andre overgreb.

Reglerne om tilbagemelding på en underretning fremgår af servicelovens § 155 b

BOKS: § 155 Kommunalbestyrelsen skal senest 6 hverdage efter modtagelsen af en underretning efter §§ 152-154 bekræfte modtagelsen af underretningen over for den, der foretog underretningen.

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal orientere den, der har foretaget underretning efter § 153, om, hvorvidt den har iværksat en undersøgelse eller foranstaltninger vedrørende det barn eller den unge, som underretningen vedrører. Dette gælder dog ikke, hvis særlige forhold gør sig gældende.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen kan ved en underretning efter § 153 orientere den, der foretog underretningen, om, hvilken type foranstaltning den har iværksat, og om den planlagte varighed heraf, hvis oplysningen herom vil kunne have væsentlig betydning for den støtte, som den pågældende under udøvelse af hvervet eller tjenesten kan yde barnet eller den unge. Dette gælder dog ikke, hvis særlige forhold gør sig gældende.

BOKS:

Opholdskommune

Der henvises til kapitel 3 i bekendtgørelse af lov om retssikkerhed og

administration på det sociale område (LBK nr. 188 af 08/03/2018 fra Børne- og Socialministeriet) i forhold til begrebet opholdskommune og til vejledning om retssikkerhed og administration på det sociale område nr. 10283 af 7. december 2017 pkt. 330-342.

Kontaktinformationer

Ankestyrelsen (inden for normal åbningstid): Telefon 33 41 12 00 alle hverdage i tidsrummet 9-15. Bed om at tale med Børn og Familie. Obs! I juli måned er telefon kun åben i tidsrummet 12-15.

E-mail: ast@ast.dk

Sikker e-mail: sikkermail@ast.dk (bør anvendes, hvis der indgår fortrolige oplysninger i din henvendelse)

Ankestyrelsen (akutunderretning uden for normal åbningstid): Telefon 61 89 73 79

Politi: telefon 114

Hotline mod radikaliserings: telefon 41 74 90 90.

10. Andet fagligt vejledningsmateriale

- Ankestyrelsen – fagpersoners særlige underretningspligt: <https://ast.dk/born-familie/underretninger/fagpersoners-saelige-underretningspligt>
- Socialstyrelsens vidensportal om udsatte børn og unge: <https://vidensportal.dk/temaer>
- SISO – Videnscentret for Sociale Indsatser ved Vold og Sexuelle Overgreb mod børn
Her kan du få råd og vejledning om, hvad du kan gøre ved mistanke om overgreb, og du kan blandt andet læse om tegn og reaktioner på overgreb: <https://socialstyrelsen.dk/born/overgreb/hjaelp-til-indsats/radgivning-om-overgreb>
- "Den professionelle tvivl – Tegn og Reaktioner på seksuelle overgreb mod børn og unge", udgivet af Socialstyrelsen: <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/den-professionelle-tvivil-tegn-og-reaktioner-pa-seksuelle-overgreb-mod-born-og-unge>
- Pjecen: "Dialog om tidlig indsats – Udveksling af oplysninger i det tværfaglige SSD-samarbejde og fagpersoners underretningspligt", udgivet af Socialstyrelsen:

- <https://socialstyrelsen.dk/udgivelser/dialog-om-tidlig-indsats>
- Søg i Socialstyrelsens udgivelser om børn og unge:
<https://socialstyrelsen.dk/udgivelser>
- Vejledning om sårbare unge på efterskole:
<https://www.efterskoleforeningen.dk/-/media/Efterskoleforeningen/Publikationer/S%c3%a5rbare-unge---en-vejledning-til-efterskolerne.pdf?dmc=1&ts=20180327T1329212840>
- 10 trin til det gode samarbejde mellem efterskoler og kommuner omkring sårbare og udsatte unge - Gode relationer, tydelige rammer, klar kommunikation:
<https://www.efterskoleforeningen.dk/-/media/Efterskoleforeningen/Publikationer/10-Trin-Efterskoleforeningen2013-Web.pdf?dmc=1&ts=20180327T1331026697>
- Informationer om SSP-samarbejdet i de enkelte politikredse:
<https://www.politi.dk/da/ompolitiet/Samarbejde/sspsamarbejde/>

12. Regler

- Lovbekendtgørelse nr. 1114 af 30. august 2018 (serviceloven)
- Bekendtgørelse nr. 188 af 8. marts 2018 af lov om retssikkerhed og administration på det sociale område, kapitel 3
<https://www.retsinformation.dk/Forms/r0710.aspx?id=199851>
- Bekendtgørelse nr. 1466 af 16. december 2010 om underretningspligt overfor kommunen efter lov om social service § 1, stk. 1, nr. 2, om underretningspligt for ansatte på frie skoler og frie kostskoler:
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=135057>
- Bekendtgørelse om behandling af klager til Dansk Center for Undervisningsmiljø om mobning og lignende (BEK nr. 255 af 6/4/2018):
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=200484>
- Vejledning nr. 9142 af 26. februar 2019 om særlig støtte til børn og unge og deres familier: <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=205101>
- Vejledning om retssikkerhed og administration på det sociale område, pkt. 330-390 om begrebet 'opholdskommune':
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=196381>
- Servicelovens § 49a-b om SSD-samarbejdet, § 65, stk. 5 om underretning af Ankestyrelsen, § 152b om retten til en tilbagemelding, § 153 om den særlige underretningspligt:
<https://www.retsinformation.dk/forms/R0710.aspx?id=197036>

- Friskolelovens § 5, stk. 10 om tavshedspligt for ansatte på frie skoler:
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=202896>
- Forvaltningslovens § 27 om tavshedspligt:
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=161411>
- Straffelovens § 152 om tavshedspligt:
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=192080>
- Retsplejelovens § 115 om SSP-samarbejdet:
<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0900.aspx?s21=retsplejeloven&s22=%7c10%7c&s113=0>